

Advokat AB Nordic Law
Skeppsbron 5
211 20 Malmö

Datum 2025-01-17
SMHI Dnr 2024/2573/5.4.1
Er referens

mb@nordiclaw.se

Yttrande över – Samråd avseende bevattning ur Kävlingeån

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten)

SMHI ser positivt på att tillstånd söks för vattenuttag. Myndigheten har några synpunkter och förslag inför kommande miljökonsekvensbeskrivning. Dessa är främst relaterade till vattenbalansen och för att säkerställa att presenterade förslag bidrar till ett hållbart nyttjande av vattenresursen.

Generella synpunkter

I beräkningarna för hur vattenuttagen påverkar flödet i Kävlingeån utgås det från medelflöde och medeluttag. För att kunna ta fram relevanta villkor för vattenuttagen bör större fokus vara på att göra beräkningarna på lägre flöden, då vattentillgången är begränsad samtidigt som bevattningsbehovet ofta är stort. Det är också viktigt att utreda hur uttagen ska fördelas mellan sökande när uttagsmöjligheterna är begränsade på grund av låga flöden i ån, samt hur detta ska kunna styras/följas upp i realtid. I miljökonsekvensbeskrivningen bör förslag till villkor redovisas som till exempel volym vatten per tidsenhet totalt och för enskild anläggning, samt totalt vattenuttag per säsong. Det bör också framgå om och hur villkoren varierar längs med vattendragssträckan (vattenförekomst) och under året samt vid vilka flöden som uttag helt måste upphöra. Om vattenuttag även kommer göras under perioden november till mars bör de redovisas och villkor bör finnas för dessa.

Alla uttag måste registreras med tid och volym och skickas in till tillsynsmyndighet. Det finns också möjlighet att leverera uttagsdata till SMHI så ansvarar SMHI

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska Institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

kostnadsfritt för lagring och eventuellt tillgängliggörande, för vidare dialog om detta kontakta SMHI via registrator@smhi.se och ange referens 2024/2573/5.4.1.

SMHI är kontrollant av tappning från Vombsjön enligt gällande dom (1969-09-04). Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

I redovisade underlag är fokuset stort på miljökvalitetsnormen. SMHI önskar se mer kvantitativa uppgifter för vattenbalansen längs åsträckan. Detta för att på ett överskådligt sätt se och förstå hur vattendraget kan komma att påverkas av planerat uttag, samt för att säkerställa att sökanden har en plan för hållbart nyttjande av Kävlingeåns vatten.

På sid 10 anges att stationen 92-2171 Högs Mölla ägs av SMHI. Stationen ägs och drivs av Syd vatten, dock har SMHI tillgång till data från stationen Högs Mölla. SMHI anser att Syd vatten måste vara med i Samråds kretsen då de har intresse i vattendraget. I och med att dämnet där stationen är placerad kommer att tas bort planeras nu för en ny mätstation. Det är ännu oklart var den nya stationen kommer placeras.

Domarna för lägsta vattenflöde i Vombsjön och Högs Mölla kommer vara gällande även vid vattenuttag. Lägsta tillåtna vattenflöde vid stationen Högs Mölla (eller annan mätplats vid Kävlinge, då det kan bli så att stationen flyttas) får inte underskrida 2 m³/s. I miljökonsekvensbeskrivningen bör det framgå hur sökande får information om flödet vid Kävlinge för att vattenuttag med hänsyn till domarna ska vara möjligt vid ett givet tillfälle. Det bör också beaktas att mätningarna vid Kävlinge kan vara ur funktion, då bör det finnas andra mätningar för kontroll av flödet.

Bilagda beräkningar, speciellt rörande vattenbalanser och flöden (t.ex. tabell 2 i Bilaga 3) bör uppdateras så att uttagen tillsammans motsvarar de 3,7 miljoner m³ som avses i ansökan (inte de 3,6 miljoner m³ som tycks varit aktuella i tidigare skede). I tabell 2 så presenteras uttagen som medeluttag, men eftersom de summerat uppgår till den ansökta volymen så tolkar SMHI detta som ett maxuttag och ser då helst att det anges som detta. I det fall att det finns uppgifter på både medel- och maxuttag så ska båda redovisas.

Bilaga 1 PM Modellering av vattennivåer vid bevattningsuttag

MSB:s modell för översvämningskartering av Kävlingeån har använts för beräkningar av lågflödesförhållanden utan några justeringar av modellen. SWECO påpekar att detta innebär en osäkerhet, vilket SMHI vill understryka. MSB:s modell är både uppsatt för och kalibrerad för betydligt högre flöden än de som det aktuella projektet avser. Vid låga flöden kan beskrivningen av vattendragets botten få stor betydelse, men i översvämningskarteringen är sannolikt botten beskriven på ett generaliserat sätt vilket kan vara ändamålsenligt för högflödesförhållanden men inte för lågflödesförhållanden.

I MSB:s modell för översvämningskartering har MHW (med hänsyn till ett framtida klimat 2100) i havet använts som nedströms randvillkor. Det behöver förtydligas vilken nivå som har använts som randvillkor för de modellberäkningar för lågflöden

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska Institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

som SWECO har gjort. Eftersom Kävlingeån flyter genom ett flackt landskap kan den ansatta havsnivån få avgörande betydelse för de beräknade vattennivåerna långt uppströms åns mynning i havet. Det bör därför redovisas hur högt upp i ån som den ansatta havsnivån kan förväntas påverka de beräknade vattennivåerna i ån.

Fig 2, sid 4 Flödet vid Högsmölla, jämförelse mellan observerat och modellerat resultat. SMHI anser att en längre tidsperiod ska redovisas för att visa resultatet av modelleringen jämfört med observation under längre tid.

I avsnitt 3.2 "Effekter av ansökta uttag" redovisas beräknat vattendjup för den sektion som får störst avsänkning av vattennivån enligt modelleringen för det sökta vattenuttaget. I tillägg till detta bör lägsta beräknade vattendjup redovisas för tvärsektioner där vattendjupet beräknas uppnå en kritiskt låg nivå. Redovisningen kan med fördel göras i tabellform. Det är otydligt om vattendjupet 33 cm avser djupet före eller efter avsänkning. Om det är djupet före avsänkningen som avses så blir vattendjupet enbart ca 24 cm efter 9 cm (i underlaget beräknat som 8,7 cm) avsänkning. I det fall att botten består av stora stenar och på grund av osäkerheter i beräkningar bedömer SMHI att det kan finnas en risk för periodvis torrläggning av åfåran, vilket myndigheten gärna skulle vilja se ett utökat resonemang/analys av.

Bilaga 3 PM Utredning av Hydrologisk regim i vattendrag

Kap 2.1.1 Underlag från SMHI Vattenwebb, tabell 1. I tabellen anges medelflöde för de fyra vattenförekomsterna, även lågflöden bör inkluderas i tabellen. För störst tydlighet bör även flödet vid vattenförekomstens in- och utlopp anges. I underlagen visas främst påverkan på vattendraget vid medelflöden, men SMHI anser att påverkan även bör presenteras vid låga flöden då dessa bedöms kunna vara kritiska under torra förhållanden.

Enligt tabell 1 blir vidare differensen mellan *Påverkad Q* och *Påverkad + ansökt verksamhet* för de tre första vattenförekomsterna av storleksordningen en miljon m³ beräknat på helår, vilket är betydligt lägre än den uttagsvolym som ansökan omfattar. Denna skillnad måste förklaras. Likaså finner SMHI det märkligt att skillnaden i flöde för den fjärde vattenförekomsten (Klingavälsån-Vombsjön) är många gånger större än för de andra tre (den är omkring 1 m³/s).

Kap 2.2.3 "Beräkning av specifikflödesenergi och relativ avvikelser"

För beräkning av specifik flödesenergi har vattendragets lutning beräknats genom avläsning av nivåer i Lantmäteriets tjänst Min karta. De angivna värdena anges i hela meter, vilket innebär en låg noggrannhet. SMHI vill framhålla att det ger ett mycket osäkert resultat för beräkning av åns lutning för de flacka förhållanden, och därmed små höjdskillnader för delsträckor, som råder längs Kävlingeån.

Övrigt

I möjligaste mån bör hänsyn tas till planerade förändringar av dammar och annat arbete i åfåran som kan komma att förändra de förutsättningar som anges som grund för ansökan. Till exempel har Lilla Harrie Valskvarn i Kävlingeån ansökt om partiell

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska Institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgs eskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

utrivning och restaurering av åfåran, och våtmarker planeras anläggas i närheten av Högsmölla.

SMHI önskar också informera om att under våren 2024 har en ny version av Vattenwebb driftsatts, som bygger på en ny områdesindelning. Vattendelarna har justerats och alla områden har nu fått nya ID-nummer (det som inom systemet kallas SUBID).

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Maud Goltsis Nilsson, Karin Jacobsson, Anna Åkesson, Buban Schalic och Lena Eriksson Bram.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering